

Sugar Factory

Kraamkamer van Cultureel Amsterdam

Kunstenplan 2009 - 2012

September 2007

Inleiding

In de Nota Hoofdpijnen Kunst en Cultuur 2009-2012 beschrijft de Wethouder Kunst en Cultuur Carolien Gehrels in haar inleiding drie begrippen die in het nieuwe cultuurbeleid centraal staan: cultuur-wijsheid, cultuur-verbondenheid en cultuur-loopbaan. Dat laatste begrip, cultuur-loopbaan, gaat over de weg van de basis naar de top. Het gaat over complex leren leren als je jong bent en over worden wie je wilt zijn tussen mensen die anders zijn dan jij. Het gaat niet over hoge drempels maar over een trap of een ladder. Het gaat over een perspectief dat je wilt bereiken of over een bepaald niveau dat je bereikt en waar je heel tevreden van raakt. Het gaat over de koppeling van talent én professionaliteit. Het gaat over leren van de weg daarnaar toe en over het genieten daarvan. Het gaat over dat met elkaar beleven én organiseren.

De Wethouder raakt hier een belangrijke snaar. Wijsheid over en verbondenheid met cultuur is voor eigentijdse cultuurproducenten en talenten nauw gerelateerd aan die loopbaan. Maar wie of wat faciliteert deze loopbaan? Wie of wat is die trap of die ladder? Wie of wat kan dat talent koppelen aan professionaliteit? Wie of wat kan mee helpen organiseren? Daarvoor is een kraamkamer nodig, een plek waar geëxperimenteerd kan worden, waar professionele begeleiding is en de benodigde apparatuur en sfeer. Maar ook publiek om je kunsten aan te laten zien. In onderstaand voorstel wordt invulling gegeven aan die kraamkamer en wordt een beroep gedaan op de Gemeente Amsterdam voor financiering.

Dit voorstel is tot stand gekomen na een onderzoek door Drs. Oebele Kooistra van Quality Data te Amsterdam. Door middel van drie uitgebreide panelsessies met de eigenaren, de programmeurs, aangesloten groepen en eigentijdse cultuurproducenten en talenten die belangstelling hebben om in Sugar Factory activiteiten te organiseren, zijn de bevindingen samengevat in dit plan voor een kraamkamer van cultureel Amsterdam.

Sugar Factory

In de Nachtnota Amsterdam van de eerste Nachtburgemeester het collectief 'de Nachtwacht' wordt een van de grootste klachten genoemd van kunstenaars, beginnende feestorganisaties, dj's, bands en bezoekers dat het moeilijk is om locaties te vinden in Amsterdam voor allerlei soorten uitingen van creativiteit, zoals kleine feesten, experimentele bijeenkomsten, modeshows, optredens van onbekende bands, alternatieve exposities en multidisciplinaire projecten. Er is een tekort aan gebouwen die qua grootte liggen tussen de (dj-)cafés en de commerciële zalen en clubs. Hierbij gaat het om gebouwen waar tussen de honderd en de vijfhonderd mensen terecht kunnen en waarbij nauwelijks sprake is van commerciële exploitatie (Nachtnota Amsterdam, oktober 2003, pagina 58).

Rond dezelfde tijd dat de Nachtnota verscheen, vestigden zich bij het Leidseplein vier ondernemers die hetzelfde in gedachten hadden. En die meer wilden. Dit leidde binnen *no time* tot een van de meest favoriete uitgaansplekken van Amsterdam voor het uitgaanspubliek, uit de stad en internationaal, en werd al snel een bekend begrip: Sugar Factory.

Sugar Factory bestaat nu bijna drie jaar en heeft zich in rap tempo in het Amsterdamse een plaats veroverd tussen de andere theaters en poppodia. De locatie-als-concept, het Nachttheater, bij het Leidseplein en de eigenzinnige programmering die vanaf het begin als creatief en origineel bij de Amsterdamse uitgaansvierder en toeristen is ontvangen. Sugar Factory bleek ook al snel een kraamkamer van eigentijdse cultuurproducenten en talenten en verwierf daarmee in Amsterdam, Nederland en ver buiten de landsgrenzen bekendheid. De Nachtcultuurprijs 2007 van Nachtburgemeester Chiel van Zelst, de *Prix de Nuit*, door een vakjury toegekend aan Stofpop is daar een goed voorbeeld van. Stofpop is geboren en

getogen in Sugar Factory.

Blijkbaar zat ook het publiek te wachten op de activiteiten van Sugar Factory, want Sugar Factory zit bijna elke avond vol en vergeleken met het aantal bezoekers van de afgelopen twee jaar is er een duidelijke stijgende lijn. Het aantal bezoekers neemt toe, zodat Sugar Factory qua zaalcapaciteit vol zit. Een bekende internationale promotor van feesten en festivals zegt hierover: “*Amsterdam loves the Sugar Factory!*” (Roy Avni, Electronation).

Nachttheater

Sugar Factory heeft vanaf het begin met een visie gewerkt die zichzelf het beste laat omschrijven als een broedplaats van nieuwe vormen. De volgende begrippen zijn hierbij van toepassing: Cultureel, Artistiek, Onafhankelijk, Progressief, Tijdloos, Artiest-Toeschouwer dichterbij elkaar brengen, Ontschotting en Nachtgalerie. Sugar Factory sluit aan bij de hedendaagse cultuur van Amsterdam en profileert zich tegelijkertijd internationaal. Sugar Factory is artistiek en maatschappelijk progressief - dat betekent door internationale en lokale trends te presenteren wordt een push gegeven aan Amsterdam als culturele hoofdstad en wordt een publiek getrokken dat gemengd is, zoals expats en de diverse minderheden. De onafhankelijkheid is voor Sugar Factory een dierbaar goed, daarom is gekozen voor een onderneming. De onafhankelijkheid staat voor de structuur: Sugar Factory is een besloten vennootschap (BV). Dit trekt eigentijdse cultuurproducenten en talenten aan. Immers, het is de bedoeling dat ook zij in hun toekomstige carrière op zichzelf kunnen staan of financieringsbronnen weten aan te boren. De jongeren die bij Sugar Factory aankloppen zien dat deze meestal uitverkocht is en willen graag leren zelfstandige, zichzelf betalende producties op te zetten.

“Wat Sugar Factory zo bijzonder maakt is dat het een bijzondere club mensen is. Het is een brede paraplu voor creatieve mensen en groepen en tegelijkertijd een familie. We zijn meer aan het professionaliseren, maar ik wil de meerwaarde van Sugar Factory een verdieping geven. Met alleen winstbejag kom je er niet. Ik wil dat Sugar Factory progressief blijft, door talent een kans te bieden, en op muzikaal gebied een meerwaarde te bieden en daarnaast ook technologie te ontwikkelen die progressie van kunst mogelijk maakt.” (Citaat van een aangesloten programmeur)

De oprichters van Sugar Factory hebben een binding met een anarchistische progressieve stijl. De *founders* hebben roots in de krakersbeweging en de leftwing cultuur in Amsterdam, zoals vroeger in bijvoorbeeld het Vrieshuis en Graansilo werd vormgegeven. Tegelijkertijd zijn zij uiterst professioneel en ervaren - in zijn korte bestaan heeft Sugar Factory BV de naam en de vorm van een cultureel instituut met in totaal vijftig jonge medewerkers die specifieke taken verrichten: van programmering, publiciteit en promotie tot financiën, productie en uitvoeringen. Hoewel zij hun activiteiten in een commerciële onderneming hebben gegoten, staan nog steeds het artistiek en maatschappelijk progressief zijn voorop.

Vanaf de oprichting is gekeken naar waar de niche ligt in het uitgaansaanbod van Amsterdam en waar de internationale trends liggen in de ontwikkeling van nieuwe soorten locaties. Gezeten tussen poppodia als Melkweg en Paradiso en clubs zoals Bitterzoet en Club 11, heeft Sugar Factory het concept Nachttheater ontwikkeld. Het onderscheidende van Sugar Factory ten opzicht van ander podia is: intimiteit in een internationale, theatrale setting. Sugar Factory biedt een combinatie van conceptprojecten in een theatrale sfeer, in de vorm van een avondprogrammering (‘early-night’) en een nachtprogrammering (‘late-night’). Het gaat hierbij om de *kracht van performance*, en de *kracht van het moment* die ontstaan als resultaat van een kruising tussen bestaande vormen van culturele expressie (multimedia art, beeldende

kunst, cabaret, theater, live muziek en dance) Dat trekt het publiek en ook de eigentijdse cultuurproducenten en talenten.

Het publiek van Sugar Factory is intelligent, internationaal en open minded. Daarbij is aandacht voor verschillende leeftijden en achtergronden. Artiest en toeschouwer staan in Sugar Factory dicht bij elkaar. Er wordt naar gestreefd om het onderscheid tussen publiek en acteurs weg te nemen.

Hiernaast ontwikkelt Sugar Factory momenteel een verbouwingsplan voor de Nachtgalerie. In principe is er dan medio 2008 een ruimte voor exposities. De bouwvergunning is afgegeven voor deze galerieruimte van 60 m2. De financiering wordt momenteel onderzocht. Beeldende kunst is een bindend element in de rijke programmering van Sugar Factory en de realisering van een galerieruimte is de eerste aanzet.

Internationaal

Sugar Factory is een broedplaats voor nieuwe uitgaansvormen. Het zichzelf steeds weer opnieuw uitvinden is een belangrijk criterium voor de programmering. Internationaal is er een vergelijkbare tendens. Vooral in Londen en Berlijn zitten cultuurproducenten in dezelfde ontwikkeling als Sugar Factory. 'Best Kept Secret Weekender' is een voorbeeld van daadwerkelijke uitwisseling op dit niveau tussen een jong, dynamisch label/community uit Londen en Sugar Factory in Amsterdam. Hetzelfde geldt voor Sonnaar Kollektiv (muziek producent) en Sven Ratzke (cabaret artiest en producent) uit Berlijn die regelmatig hun producties neerzetten in Sugar Factory.

Sugar Factory is bezig met trends te beïnvloeden in andere steden die ook dingen in beweging zetten. Een voorbeeld hiervan is een nauwe samenwerking met de club-scene in Wenen met het doel regelmatige uitwisselingen van Oostenrijkse en Sugar Factory gerelateerde Dj's. Het 'Vienna Weekender' van 2007 in Sugar Factory wordt vervolgd door eenzelfde vierdaagse presentatie van de beste Dj's uit Wenen in 2008, en door regelmatige bookings van Amsterdamse, Sugar Factory gerelateerde Dj's in Weense clubs. Specifiek voor dit doel is 'Club New Amsterdam' opgericht in Wenen, een maandelijks evenement dat tot stand kwam door onder anderen financiële steun van de Nederlandse Ambassade in Wenen. Dit soort kruisbestuivingen staat Sugar Factory op internationaal niveau ook met andere onafhankelijke plekken waar nieuwe, Europese (sub-)culturen zich ontwikkelen voor ogen. De grenzen in Europa verdwijnen razendsnel, ook de culturele grenzen. Er is nu sprake van een Pan-Europese nachtcultuur. Het is niet meer ongewoon om voor een concert of een feest naar andere steden in Europa te vliegen. Dit is iets van de laatste jaren. Bij die ontwikkeling hoort Sugar Factory.

Een ambitie van Sugar Factory is een revival van Europees Cabaret, zoals bijvoorbeeld Sven Ratzke maakt. Gestreefd wordt naar een *melting pot* waarbij de verschillende kunstvormen bij elkaar komen. Cabaret, performance art, happenings, beeldende kunst en theater krijgen zo een nieuwe impuls. Cabaret wordt vermengd met andere disciplines. Deze ontwikkelingen zijn ook in Rome en Parijs gaande. Scouten hiervan kost tijd en geld, maar er melden zich regelmatig al wel (beginnende) producenten aan. Voorbeelden hiervan zijn de 'early-night' programma's van de bekende Amerikaanse beeldhouwer Eric Staller in samenwerking met de Nederlandse filmmaakster Sietske Tjallinga en 'totaal-theater' Spielplatz van de Nederlandse fotografe Hanneke Kuijpers in samenwerking met cabaretier Sven Ratzke.

Er zijn ook andere, interessante vernieuwende mengvormen, bijvoorbeeld live-multimedia concerten in combinatie met dance. Voorbeeld hiervan is VERSCH, een maandelijks combinatie van een 'early-night' en een 'late-night' programma rondom multimediale artiesten en video-kunstenaars, een programma dat in September 2007 de Sugar Award won

voor de innovatieve en grensoverschrijdende aanpak. Een ander voorbeeld vormt G.R.A. (Gerrit Rietveld Academy Party).

Ook op het gebied van internationale bands is er een ontwikkeling in Sugar Factory. Een goed voorbeeld was het optreden van Fred Freddy's Drop. Zij zitten nu bij Mojo. Zij hebben destijds een geweldig ontvangen concert gedaan en geven zelf aan op hun website dat zij Sugar Factory de beste plek vinden om op te treden. Hetzelfde telt voor optredens van internationaal beroemde artiesten, zoals Lydia Lunch, Clara Hill en Candy Dulfer, die hun enthousiasme over de locatie niet onder stoelen of banken steken. Konrad Koselleck Big Band heeft Sugar Factory al bijna 2 jaar geleden uitgekozen tot hun maandelijkse 'Maandag Laboratorium', waar nieuwe arrangementen worden gepresenteerd met sterren zoals Mathilde Santing en Ellen ten Damme. New Cool Collective treedt ook regelmatig op op de maandagen bij Sugar Factory.

Een voorbeeld van maatschappelijk bewuste programmering zijn de succesvolle avonden van ArtLaunch, die zich eerst met name op een internationaal gaypubliek richtte. Maar door de vermenging van avant-gardistische muziekstijlen met podiumkunsten trokken zij steeds meer een Amsterdams publiek. De behoefte aan een vaste, professionele plek nam steeds meer toe en nu organiseren zij hun festivals in Sugar Factory. Mede omdat Sugar Factory voor deze vermengingen staat: van kunst en cultuur, en van publiek. Een ander voorbeeld van een maatschappelijk gericht programma is het jaarlijkse Lite Site Festival, gericht op presentaties van de meest progressieve artiesten vanuit het Midden Oosten en Noord Afrika. Sugar Factory werkt verder ook mee aan projecten zoals Amsterdam Dance Event, Fringe Festival, Resfest, en met de uitwisseling van programmering van Bimhuis, Paradiso, Melkweg en Studio 80. In 2008 staat een driedaags Budapest Festival gepland met betrokkenheid van Stadsschouwburg, Melkweg, Concertgebouw en Sugar Factory.

Kraamkamer

Sugar Factory heeft de beginjaren op alle fronten een groei doorgemaakt: financieel, op producties, horeca en programmering. Nu eigentijdse cultuurproducenten en talenten zich melden, en door middel van scouting worden gevonden, kunnen de deuren open van de avondprogrammering, de 'early-nights'. De *founders*, evenals de medewerkers van Sugar Factory, zijn zich er bewust van dat groei van frequentie en kwaliteit van 'early-night'-producties samen kan gaan met financiële mogelijkheden en de groei daarvan. Hiermee wil Sugar Factory gehoor geven aan de eigen ambitie van de kraamkamer van cultureel Amsterdam. Sugar Factory kan jonge theatermakers nieuwe vormen van produceren aanreiken en ondersteunen.

Het idee is voor 2009-2012 deze functie als kraamkamer van het Amsterdamse culturele leven uit te bouwen. Zeker nu Stofpop de hoofdprijs van de Prix de Nuit heeft gewonnen en anderen de waarde hiervan inzien. Nachttheater Sugar Factory programmeert vijf dagen per week in de nacht en wil graag de avondprogrammering ook uitbreiden naar vijf dagen per week, zodat er een maximale relatie ontstaat tussen de specifieke, culturele programmering van de avonden met die van de nachten. Door middel van deze strategie wil Sugar Factory de bezoeker aanmoedigen om te zoeken naar een bredere culturele belevenis. De vooravonden zijn daarom invulbaar met eigentijdse cultuurproducenten en talenten die Sugar Factory graag als laboratorium willen gebruiken. De kosten die Sugar Factory hiervoor berekent zijn hoofdzakelijk de kosten voor personeel dat dan nodig is. Er wordt geen huur gevraagd en er kan gebruik gemaakt worden van alle apparatuur die Sugar Factory in huis heeft en niet het minste de expertise en ervaring van de (financiële en productionele) medewerkers van Sugar Factory.

In wekelijkse vergaderingen wordt met het team, inclusief de managers, de programmering geëvalueerd en de aankomende programmering besproken om iedereen te betrekken bij de kwaliteit van het programma. Deze regelmatige meetings met de promotors, eigentijdse cultuurproducenten en talenten geeft Sugar Factory tevens de kans begeleiding aan te bieden in het ondernemen.

Sugar Factory kan gebruik maken van een database met professionele kunstenaars in veel disciplines die nog niet zijn doorgebroken naar grote podia. Sugar Factory dient als startpodium voor artiesten die nog kunnen groeien.

Sugar Factory heeft veel contact met allochtone kunstenaars en art-directors en wil deze vooral een kans bieden. Bij de nieuwe Amsterdamse cabaret en theater makers slaan video kunst, beeldende kunst, dans, performance art en live muziek goed aan, zeker als het over ondeugende onderwerpen gaat. Hieraan zal apart aandacht worden gegeven door een wekelijks avondprogramma op te zetten op elke donderdag. Sugar Factory wil de straat in huis halen.

“Most groups here are not working on a commercial base, but we do it for love for music. We are a unique combination of individuality, passion for music or other art forms and we have a passion for people. That makes us special. This also reflects in the space of Sugar Factory itself, the way it looks. (...) Because Sugar Factory is a Nachttheater it's more than a Club. It works because it's different. It's cozy. Look at the decoration and the setup, it's very different.” (Citaat van een aangesloten programmeur)

Eigentijdse cultuurproducenten en talenten die zich profileren op de vooravond en succesvol zijn, kunnen uiteindelijk doorstromen naar de financieel meer aantrekkelijke nacht. Sugar Factory wil graag in overleg met de gemeente ertoe komen welke jongerensubculturen, jeugdstijlen en eigentijdse cultuurproducenten en talenten een plek verdienen in de kraamkamer. Daarnaast zet Sugar Factory scouts in om jongeren en jongerengroepen te spotten in het uitgaansleven en in de stadsdelen (bijvoorbeeld scholen, jongerenwerk en buurttheaters), zodat ook deze bereikt worden en een kans kunnen worden aangereikt. De in gezamenlijkheid te ontwikkelen criteria zullen recht moeten doen aan wat er in de stad leeft en wordt ontwikkeld, en de plannen zullen op haalbaarheid getoetst moeten worden.

Community

Sugar Factory biedt ook de mogelijkheden tot community-building of het opzetten van een platform. Bijvoorbeeld Stofpop. Zij geven bandjes een podium, er worden fotografen en filmers geregeld en geluidsopnames voor de bandjes. Deze worden op internet gezet op de daartoe bestemde sites. Dit geldt tevens voor het wekelijkse Wicked Jazz Sounds, een enorme populaire zondagavond, die zoekt naar uitbreiding van de nachtprogrammering naar een wekelijkse avondinvulling van jazz gerelateerd Amsterdams en internationaal talent. Zij streven tevens naar een internetkanaal waar bands live te zien zijn in concert bij Sugar Factory. Op dit moment wordt onderzocht hoe een Last.FM en/of web2.0FM groep opgericht kan worden. Ook wordt gedacht aan een youtube.com channel. Er is al een flickr.com site geopend. Op deze manier worden er op internet interactieve communities gecreëerd. Een Myspace en/of Hyves-profiel alleen is niet meer voldoende.

Sugar Factory wil in de komende jaren de commissie van programmeurs uitbreiden, die verschillende artiesten en eigentijdse cultuurproducenten, ook de bekendere, actief benaderen om hun producten te plaatsen bij Sugar Factory. Het frame-work van deze commissie bestaat al in de vorm van de permanente betrokkenheid van Manne van der Zee (programmeur

Wicked Jazz Sounds), Roy Avni (programmeur Electronation) en Carlos Valdes (programmeur Vreemd, winnaar Prix de Nuit 2006) bij de invulling van de programmering van Sugar Factory.

Ook wordt gedacht aan het ontwikkelen van een gezamenlijk curriculum vitae van alle producties. Er wordt gezocht naar een mix van beginnende en bekende internationale artiesten. Dit staat goed op de cv's van de beginnende artiesten. Sugar Factory is succesvol volgens de aangesloten programmeurs, omdat de avonden constant zijn uitverkocht en de verschillende avonden een eigen publiek trekken. En de locatie is gevestigd op een zeer centrale plek in de stad, het Leidseplein. Ook investeert Sugar Factory al in talent en geeft die een kans.

“In Nederland is te weinig plek voor nieuwe elektronische media en muziek producenten. Wij willen het meest vooruitstrevend zijn op dit gebied, om Amsterdam en Nederland een push te geven. Wij willen laagdrempelig zijn en tegelijk de meest vooruitstrevende technologie presenteren. Sugar Factory is voor ons interessant omdat Sugar Factory nu echt onderdeel van het establishment is en toch laagdrempelig is, het is een broedplaats, laboratorium en is geschikt voor een overdrachtssituatie. Om een kraamkamer voor nieuw talent te kunnen worden, moeten wij doorgroeien. Ons doel is om verder uit te groeien naar een label voor artiesten en producenten en een website te ontwikkelen waar de resultaten van de workshops gepresenteerd worden. Amsterdam heeft dit echt nodig! Amsterdam moet (weer) een voortrekkersrol krijgen op het gebied van nieuwe media.” (Citaat van een aangesloten programmeur)

Ableton Masterclass (365mag.com), die multimedia workshops in Sugar Factory geeft, kan toonaangevende multimedia kunst koppelen aan populairdere podiumkunst. De meest vernieuwende ideeën worden gekoppeld aan succesvolle producties. Ook is belangrijk dat de multimedia-workshops gecombineerd worden met een performance. Deelnemers zien dan hoe de technologie in de praktijk van een feest werkt. Die ontmoeting van theorie en praktijk is belangrijk voor eigentijdse cultuurproducenten en talenten. Sugar Factory biedt deze plek. De aangesloten programmeurs zien Sugar Factory als een platform dat educatie biedt door middel van presentatie van nieuwe ideeën. En entertainment biedt met een stevige culturele noot. De uitdaging volgens de aangesloten programmeurs is: ‘hoe kun je wat je doet op een zo hoog mogelijk niveau brengen’. Volgens hen is Sugar Factory daarvoor de ideale basis, omdat er zo weinig plekken zijn waar ontwikkeling mogelijk is. Zeker plekken met de benodigde apparatuur, de professionele begeleiding, promotie en publiek.

Planning

De planning om met Kraamkamer Sugar Factory te beginnen is begin 2009. 2008 geldt als voorbereidingsjaar, en voor het scouten van eigentijdse cultuurproducenten en talenten.